

IHE DỊ ICHE N'ETITI AMAMIHE NKE MMADỤ NA NKE CHINEKE

I Ndi Kọrint 1:17-31; 2:1-16

IHEÒMỤMỤ 389

Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “Amam-ihe ahu nke si n'elu bia buru uzọ di ọcha, emesia ọ di udo, nwe obi-oma, nēkwenye okwu nke-oma, juputa n'ebere na ezi nkpuru, nēnwegh obi-abua, nēnwegh iru-abua” (Jemes 3:17).

I Ezughiezù nke Amamihe Mmadụ

1. Ọ naewere ihe banyere mkwusa nke Obe dika ihenzuzu, I Ndi Kọrint 1:17, 18; Jeremaia 36:21-24.
2. Ọ naadi náání nwaoge, I Ndi Kọrint 1:19; Aisaia 29:14.
3. Ọ di ala n'ebe amamihe nke Chineke di, I Ndi Kọrint 1:20-25; 3:18-20; Jemes 3:13-18.
4. Ebe o násiteghị n'okwukwe ọ chorọ omume nke ihe anaahụanya iji mee ka o guzo, I Ndi Kọrint 1:22.

II Onọdụ nke Onye nke Chineke nime Ụwa

1. Ndị “amam-ihe nke ụwa” naelelịkarị amamihe nke eluigwé, I Ndi Kọrint 1:26; 2:6-8.
2. Ndị náadighijike n'amamihe nke ụwa, mgbe Chineke weere ha náaluọlụ, puru ime ka ihere mee ndị maaraihe, I Ndi Kọrint 1:27, 28; 2 Ndi Kọrint 10:1, 10; Ọpupu 3:11; 4:10-12; Jeremaia 1:7-10.
3. Ọ naaluọlụ ka Chineke wee nara otuto, ọ bughị kwa mmadụ I Ndi Kọrint 1:29-31; 2:1-5; 3:21-23.

III Amamihe nke Chineke

1. Anaaghota ya site nime mmụọ ma naekpughe kwa ihe omimi niile nke zoroego, I Ndi Kọrint 2:7-14; Jọn 16:13; Ndi Rom 11:13.
2. Ọ bụ ihe ekwere ná mkwà nye onye kwereekwe, I Ndi Kọrint 2:15, 16; Jemes 1:5; Eklisiastis 2:26.

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Ndị Grik

Kọrint bụ isi nke ebe anaamụ iheòmmụmụ. Otụtụ ndị Grik nọ kwa n'ebe ahụ bụ ndị nyaraisi n'amamihe nke ụwa nke ha nwere. Omen'ala na mmụta nke ndị Grik malitererị n'akụkọ ụwa nke oge gboo. Mgbe Pọl nwaputasiri otụtụ ihe ná Atens, ọ hụrụ mkpà ọ di igosiputa ihe di iche n'amamihe nke mmadụ na amamihe nke Chineke. Ọbuná n'ubochi taa, otụtụ mmadụ naadabere n'okpukpé nke óké mmụta karịa nke ahụ anaanwaputa nime obi.

Iheòmmụmụ banyere iheòmmụmá nke ndụ a edubawo n'uzọ ahụ, ma otụtụ óké mmụta nke iheòmmụmụ ka ewebatawokwara nime okpukpé di icheiche taa, dika ọ di n'oge nke ndị Grik ndia. “N'ihia na Kraist zitere m ... izisa ozioma: ọ bugh n'amam-ihe nke okwu, ka aghara ime ka obe Kraist buru ihe-efu.” Gini mere amamihe gaeji mee ya ka ọ buru iheefu? Ọ buru na eweere óké amamihe nke ụwa zisaa ya, ndi náagughị akwukwo agaghị enweworị ike ighota ya. Mgbe ndiozo weere akukụ nke Ozioma nke metutara óké mmụta nke iheòmmụmụ dika ihe di mkpà karisja iji zie Ozioma, okpukpé ha enweghi ndu nime ya. Ụdi okpukpé ahụ bụ nke ụwa.

Ndị Grik site n'amamihe ha gbaliri iru amamihe nke Chineke. Náagbanyeghi otu ha si gamieagamie na otu ha si buru ndi nwere óké amamihe nke ụwa, ọ dighi mgbe ọ bula ha nwetara ihe ha naachọ. Mgbe ufodu, ha chere na ha enwetawo ihe ha naachọ ma weta kwa mkpebi ha di icheiche ná mmechi, ma ha adighi eru ike nke nzoputa nke Kraist. N'ebe ndi Grik nọ mkwusa nke Obe Kraist bụ ihenzuzu. N'Ugwu Mars ndi Grik ji nsopuru gee ntị rue mgbe Pọl kwuru ihe banyere Mbiliten'onwu. Nke a ahụ kariri ha ukwu; ha fufere isi ha. Amamihe nke ụwa naaga n'iru n'uzọ nke ihe anaahụanya. Ọ naagonari ihe ọ bula banyere ihenke mmụọ. Isiokwu nke Ozioma ahụ bụ Mbiliten'onwu, nke ahụ bụ kwa ihe nke mmụọ di ebube.

Ndị Juu

“Ndi Ju nāriọ ihe-iriba-àmà dī iche iche.” Jisọs kwuruokwu banyere ọgbọ ahụ nke náachọ ihe iribaàmà. Ọ kpọrọ ha ndị náákwaiko na ndị mmehie. Ọ dī ndị ná ewere iheiribaàmà dīka ihe dī óké mkpà. Baijbul naekwu na ọ buru na anyị ekwere Eziokwu ahụ iheiribaàmà gaeso. Ndị náesoụzọ Ya gara ebe niile náezisa ozioma, Chineke so ha náalọlọ ma náeme kwa ka okwu ahụ guzosie ike site n’ihe iribaàmà dī icheiche nke náeso ha -- ọ bughị ha sooro ihe iribaàmà, kama ihe iribaàmà naeso ha.

Ndị Akpọworo

Ndị Grik hụrụ amamihe n’anya nke ukwu: ọ bụ otù nime ihe ha naezi. Ọkaokwu bụ otù nime ihe ha kwenyere. Pọl naegosiputa ụzọ mmadụ abụọ n’ebe a -- ndị Juu n’otù akụkụ na ndị Mbaozọ n’akụkụ nkeozọ. Ọ webatakwarara ndị nke atọ. “Ma ayi onwe-ayi nēkwusa Kraist, na akpogidere Ya n’obe, Onye buru ndi-Ju onyà, buru kwa ndị Mba-ozọ ihe-nzuzu; ma Ọ buru ndi akpọrọ, ma ndi-Ju ma ndi Grik, Kraist, bú ike nke Chineke, na amam-ihe nke Chineke.” Okpukpòkù ahụ apụwo baa n’ụwa niile; ọ dighị onye ọ bula nke òkpukpòkù ahụ náadighị, ma ọ bụ onye ọ bula nke zara òkù ahụ ka agunyere n’ònyògụgụ nke ndị akpọworo.

Kraist bụ amamihe nke Chineke. Nime Ya ka “Àkù nile nke amam-ihe na ihe-omuma di, bú ihe zoro-ezo nime Ya” (Ndi Kọlọsi 2:3). Nke ahụ enyere anyị ihe anyị gaaeche échìchè banyere ya. Kraist, onye gabigara n’akụkụ osimiri Galili, naachọputa ndịkom ahụ ndị nọ n’akụkụ osimiri ahụ, ejekurughị ndị odeakwụkwọ na ndị Farisii maqbụ ndị òtù nzukọ Sanhedrin irọta ndị gaesoụzọ Ya kama ndị ahụ dīkarịrị obiumeala n’etiti ha ka Ọ rọputara. Amamihe Ya bụ nke náenwghị àtù; nke mere na Ya onweYa bụ ihe ijuanya n’oge nke Ya, ọbuná dīka nwaokorontà n’ihi ihe Ọ maara na ihe O kwuru.

Akpọrọ ndị náesoụzọYa ndị náamaghị ihe na ndị náamaghị akwụkwọ, ma anyị nwere okwu ọny ha nime Akwụkwọ amamihe ahụ nke kachasị ukwu nke ụwa maara taa. N’elu ha ka ụkpụrụ niile nke Ozioma ahụ dabeere dīka egọputara ya nye anyị nime Agba Ọhụ. Ha na Ya anọworị arọ atọ na ọkara iji zụọ ha ọzụzụ, ka ewee jikere ha ilọlọ ahụ. Anyị nọ n’ụlọakwụkwọ dī elu n’ihe banyere Ozioma -- Ozioma nke bụ eziokwu. Anyị anọghị n’òtù ụfọdụ nke ndị náamụ iheòmmù ebe anaekewasị Ozioma n’akụkụ n’akụkụ ma nyochaa kwa ya nkeoma imata ihe dī icheiche nke dī nime, náamụ kwa ya site n’amamihe nke mmadụ. Ule na nnwaputa bụ ọzụzụ putara ihè nke Ozioma. Iheòmmù niile amutara n’uzọ dī otù a naabamị, ọ bughị rue n’ebe ị **naechè**, kama rue “n’ebe ị **na-ebi**,” baa n’ebe kachasị omimi nke ndụ gị. Ọ buru na amutaghị iheòmmù ndịa, Onyenweanyị ma eleghịanya, gaeduru gị rue nime ndagwuruugwu nke gbara ọchịchiri iji dọrọ gị bja nso Ya.

Ihe Ndị Ahụ Nke Náadighị

“Kama ọ bu ihe-nzuzu nke uwa ka Chineke rọputara, ka Ọ we me ka ihere ma ndị mara ihe.” Lee anya n’iheàtù nke nwoke ahụ onye kpuruisi site n’afọ nne ya, onye Jisọs gwọrọ. Ọ matara ike nke Chineke, wee malite igbaàmà nye ndị Farisii, ndị “zara ya si, Amuru nọ gị onwe-gi nime mmehie, ọ bu gi onwe-gi nēzi kwa ayi ihe? Ha we chupu ya n’ezi.” Ogbenye ahụ kpuruisi, nke náariọ kwa aririọ mere ka ihere mee ndị ahụ maara ihe.

Chineke arọputawo “ihe nke náadigh, ka O we me ka ihe nke nádi ghara idi irè.” Otù mgbe ka ndiagha nke Siria gbara Sameria gburugburu. Chineke mere ka ha nù óké ụzù ná ntị ha. Ha chere na ndị inyinya na ụgbọala naabiakwute ha imegide ha. Ha échèrèghị ijikwa inyinyaibu ha, ibukorọ akpa ha niile, kama ha gbaraosọ n’ukwụ ha dīka ha nwereike, náarapụ uwe ha nke fesasi rị n’okporouzọ. Gini ka ha naagbara osọ? Ọ dighị ihe ọ bula! Chineke puru iwere ihe nke náadighị mee ka ihe nke dī ghara idirè.

Kraist

“Ma unu onwe-unu sitere na Ya di nime Kraist Jisọs, Onye ghoro amam-ihe nye ayi site na Chineke, bú ezi omume, na ido-nsọ kwa, na ngbaputa.” Ugbu a Pọl chighariri n’ebe ndị akpọworo nọ wee gwa ha na ọ buru na ha choro amamihe ha aghaghị ibiaru mmazu nke Onyenweanyị Jisọs Kraist. Lee ihe mmekọrita nke a mere Jón. Iheodide ya niile maramma karisịa iheodide dī icheiche nke dī nime akwụkwọ. Gụọ ihe onye ọkụazụ ahụ dī ike, bụ Pita, dere nime Akwụkwọzi abụọ ya, ị gaachota kwa eziokwu n’ebe ahụ nke gaakpali arụ gị niile inwe óké ọny.

Anyị nwere Onye mgbaputa, Onye churujà nke Mkpuchimmehie, onye anyị puru idabere na Ya, onye anyị puru ilekwasịanya n’oge niile nke ikeogwugwu maqbụ onwunwa; ma Jisọs enweghị àjà nke mkpuchimmehie nke Ọ gaelegide anya. Ya onweYa **bụ** Àjà nke Mkpuchimmehie ahụ Ọ gaghị imezu Iwu ahụ dīka edeworo ya n’akwụkwọ, O mezu kwara ya. Ọ bụ náání site n’onwu Ya ka anyị naenwe odudonso na mgbaputa. Ólee onyeozọ nke anyị puru inyaisi na ya? “N’ihi na ezuberem ka m’ghara imata ihe ọ bula

n’etiti unu, ma-òbugh Jisòs Kraist, ka m’mata kwa Onye ahu ka onye akpògideworo n’obe.” I pụrụ ihù ebe Pọl kwụsiri ijéozí ya na mkwusa ya. O bụ n’akpògburu Kraist n’obe, nke bụ isiokwu nke Ozioma ahụ.

Mmụọ Nsọ ahụ

“Ikum na ihe m’kwusara abugh kwa n’okwu amam-ihe, ime ka madu kwenye, kama ha bu na ngosi nke Mọ Nsọ na nke ike.” Mgbe o bula Mmụọ Nsọ na ike náadighi, ihe niile adawo. Mkwusa nke Mmụọ Nsọ náadighi na ya nwurụanwụ dika ugboala nke eji oku eletrik anyà nke oku eletrik náadighi na ya. O bụ náání ihe nke Mmụọ nke Chineke naeweta pụrụ ime ka ijéozí nke mmadụ o bula náaluputa ihe. O buru na mmadụ atufue Mmụọ nke Chineke n’obi ya na ná ndu ya, onye ahụ bụ náání ájáurọ.

O di otu amamihe nke ezonariji n’anya ndi uwa, iheomimi nke Chineke naekpughe site na Mmụọ Ya. Jisòs sirí, “Mgbe o bula Onye ahu gābia, bú Mọ nke ezi-okwu, O gēdubà unu n’ezi-okwu nile” (Jón 16:13). Mmụọ Nsọ bụ Onye anyi ji mara na anyi gaeketazu ihenketa anyi, o bụ kwa site na Mmụọ Nsọ ka anyi ji mara na anyi naenwe nnyobaanya ntà nime ihe niile nke Chineke kwadobeworo ndi niile huru Ya n’anya. Dika mmadụ naaghota ihe banyere mmadụ, otu a ka Mmụọ nke Chineke naaghota ihe niile nke Chineke. O gaabu ihenzuzu ikowara nkita otu redio si náalupulu. O nwereike buru nkita nke maraihe nke ukwu, ma nke ahụ kariri nghota ya. Otú a kwa, mmadụ nke bụ anarụ apughị ighota ihe niile nke Chineke, n’ihi na ha bụ ihe eji Mmụọ Nsọ náaghota. N’uzo ozo, ha gafere nghota ya.

Mmadu site n’amamihe na nghota ya egbowo otutu mkpa siriike ma luputa kwa ihenka di icheiche; ma mgbe abjara n’ihe nke mmuọ amamihe ya naada. Okwu niile nke Jisòs náekpughere anyi ihenzuzo banyere nke a: “Ekelem I, Nna, Onye-nwe elu-igwe na uwa, na I zonariri ndi-amam-ihe na ndi nwere nghota ihe ndia, I were kwa ha kpughere umu ohu: e, Nna, ekelem I na o di ezi nma otu a n’iru Gi” (Matiu 11:25, 26).

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

- 1 Kpọọ aha uzo mmadụ atọ nke ekwuru ihe banyere ha nime ngwusi okara nke isi mbu.
- 2 Gini mere Ozioma ahụ ji di ka ihenzuzu n’ebe ndi Grik no?
- 3 Gini mere mkwusa nke Kraist, Onye akpogidere n’obe ji buru ihe isungongonye Ndi Juu?
- 4 Olee ndi bu “ndi-akpogoro”?
- 5 Gini mere anyi gaeji náanyaisi náání na Kraist náabughị na mmadụ?
- 6 Gini bu isiokwu nke mkwusa nke Pọl?
- 7 Gini mere Pọl ejigh “okwu ireto nke amamihe madu” n’izisa Ozioma ya?
- 8 Olee otu anyi si amata ihe nke Chineke?
- 9 Gini mere mmadụ nke bụ anarụ apughị ighota ihe nke Chineke?
- 10 Gini bu ufodu “nime ihe di ala” nke Chineke roputara iji “me ka ihe nke ndi ghara idi ire”?